

Riktlinjer för alkoholserving till allmänheten och slutna sällskap

Gnosjö kommun

Fastställd av:	Fastställd datum:	Diarienummer:
Kommunfullmäktige	2023-08-31	KS/2023:310
Ansvarig chef för revidering:	Revideras senast:	Giltighetsperiod:
Samhällsbyggnadschef	2027	2023–2027

Innehållsförteckning

Riktlinjer för alkoholservice till allmänheten och slutna sällskap	1
1 Inledning.....	5
1.1 Kommunala riktlinjer för alkoholservice.....	5
1.2 Syftet med riktlinjerna för alkoholservice	5
1.3 Hur riktlinjerna ska användas	6
1.4 Alkohollagen – en skyddslag.....	6
1.5 Ursprunget till de kommunala riktlinjerna	6
1.6 Olika myndigheters roll	7
2 Ansökan och handläggning.....	8
2.1 Kommunens informationsskyldighet.....	8
2.1.1 Rättsregel om kommunens informationsskyldighet.....	8
2.1.2 Riktlinjer om kommunens informationsskyldighet.....	8
2.2 Olika typer av serveringstillstånd.....	9
2.2.1 Servering till allmänheten krävs vid.....	9
2.2.2 Servering till slutet sällskap krävs vid.....	9
2.2.3 När det inte krävs serveringstillstånd	10
2.3 Ansökningsavgifter för serveringstillstånd.....	10
2.4 Handläggningstider vid ansökan och anmälan	11
2.4.1 Rättsregel angående handläggningstider	11
2.4.2 Riktlinjer angående handläggningstider.....	11
2.5 Hur en utredning om serveringstillstånd går till.....	12
2.6 Remissyttranden	13
2.6.1 Rättsregel angående remissyttranden	13
2.6.2 Riktlinjer angående remissyttranden.....	14
2.6.3 Remissyttrandenas innehåll.....	14
2.7 Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet och andra skäl.....	16
2.7.1 Rättsregel angående olägenheter.....	16
2.7.2 Riktlinjer angående olägenheter.....	16

2.8	Utbildning i ansvarsfull alkoholservering för serveringsansvariga.....	18
3	Riktlinjer för alkoholservering.....	19
3.1	Serveringstider.....	19
3.1.1	Rättsregler angående serveringstider	19
3.1.2	Riktlinjer angående serveringstider.....	19
3.1.3	Tillfälligt utökad serveringstid	20
3.2	Serveringsyta	21
3.2.1	Rättsregel angående serveringsyta	21
3.2.2	Uteservering	21
3.3	Införselförbud av alkoholdryck på serveringsställe.....	22
3.4	Gemensamt serveringsutrymme	23
3.4.1	Rättsregel angående gemensamt serveringsutrymme.....	23
3.4.2	Riktlinjer angående gemensamt serveringsutrymme	24
3.5	Lokalens lämplighet i brandsäkerhetssynpunkt.....	24
3.5.1	Rättsregel angående lokalens lämplighet	24
3.5.2	Riktlinjer angående lokalens lämplighet	25
4	Ordning och nykterhet.....	25
4.1	Rättsregel angående ordning och nykterhet.....	25
4.2	Riktlinjer angående ordning och nykterhet	26
4.3	Berusningsnivåer	26
4.4	Villkor vid meddelande om serveringstillstånd.....	27
4.4.1	Rättsregler angående villkor.....	27
4.4.2	Riktlinjer angående villkor.....	27
4.5	Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten och slutet sällskap.....	28
4.5.1	Rättsregel angående tillfälliga serveringstillstånd.....	28
4.5.2	Riktlinjer angående tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten	29
4.5.3	Riktlinjer angående tillfälliga serveringstillstånd till slutet sällskap	29
5	Kommunens tillsynsverksamhet	30
5.1	Olika typer av tillsyn	30
5.1.1	Rättsregel angående tillsynsverksamhet.....	30
5.1.2	Riktlinjer angående tillsynsverksamhet	30
5.2	Tillsynsavgifter för serveringstillstånd.....	33

5.2.1	Rättsregel angående tillsynsavgifter för serveringstillstånd.....	33
5.2.2	Riktlinje angående tillsynsavgifter för serveringstillstånd.....	33

1 Inledning

1.1 Kommunala riktlinjer för alkoholserving

Möjligheten att få ett serveringstillstånd styrs av reglerna i alkohollagen (2010:1622). Serveringstillstånd beviljas i den kommun där sökanden vill bedriva sin verksamhet. Kommunen ansvarar också för tillsynen över att serveringen följer reglerna i alkohollagen. Därför anser lagstiftaren att det är mycket viktigt att kommunerna har tydliga riktlinjer som redogör för:

- Vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande föreskrifter¹, samt
- Vilken hänsyn till lokala förhållanden som kommunen tar vid tillståndsprövningen.

De kommunala riktlinjerna är politiskt förankrade och beslutade av Kommunfullmäktige. Riktlinjerna finns tillgängliga för allmänheten på kommunens hemsida. Riktlinjerna speglar kommunens uppfattning och ambitionsnivå. De revideras regelbundet, året efter valår eller oftare vid behov.

1.2 Syftet med riktlinjerna för alkoholserving

Tankarna bakom kommunala riktlinjer för alkoholserving är att skapa:

- Förutsebarhet för om en etablering som planeras kan ges tillstånd, samt
- Likabehandling inom kommunen av ansökningar om serveringstillstånd.

Genom riktlinjerna informerar kommunen allmänheten om den lokala anpassningen till alkohollagen. Riktlinjerna utgår från alkohollagens regler som i vissa fall ger ett utrymme för kommunen att utveckla sin egen alkoholpolitik. Kommunerna ska dock inte ha egna regler som avviker från alkohollagen. Riktlinjerna får inte heller vara så långtgående att de får karaktären av normgivning.²

---

¹ 9§ 8 kap. Alkohollag (2010:1622)

² Proposition 2029/10:125 En ny alkohollag, s 93 ff

1.3 Hur riktlinjerna ska användas

Genom riktlinjerna informeras handläggare, verksamhetsutövare och allmänheten om den lokala anpassningen till alkohollagen. Det räcker inte för en kommun att enbart hänvisa till riktlinjerna som grund för att avslå en ansökan om serveringstillstånd. Det måste också till konkreta omständigheter som talar mot beviljandet; exempelvis Polismyndighetens och Skatteverkets remissyttranden.

Förutom riktlinjerna upprättar kommunerna även en tillsynsplan som beskriver det planerade tillsynsarbetet. En tillsynsplan kan upprättas årligen eller för några år i taget.

1.4 Alkohollagen – en skyddslag

Alkohollagen finns för att begränsa alkoholens skadeverkningar, såsom överkonsumtion av alkohol och alltför tidig alkoholdebut. Kravet på ordning och nykterhet har också en framskjuten plats i lagstiftningen.

En utgångspunkt för lagstiftaren och kommunerna är att skyddet för människors hälsa går före företagsekonomiska eller näringspolitisk hänsyn. Innebörden av detta är att kommunen kan neka en sökande serveringstillstånd om det anses föreligga en risk för människors hälsa om serveringstillstånd skulle meddelas. Exempelvis kan kommunen neka en sökande ett serveringstillstånd om sökanden planerar att servera alkoholdrycker i en lokal bredvid ett behandlingshem för missbruk.

Det finns ett tillägg i alkohollagen som särskilt framhåller serveringens geografiska läge³. Det är till exempel viktigt att ta hänsyn till om lokalen är i ett bostadsområde, vid en skola eller fritidsgård. Dessa miljöer är ofta särskilt utsatta för alkoholrelaterade olägenheter.

1.5 Ursprunget till de kommunala riktlinjerna

Innan den gamla alkohollagen (1994:1738) trädde i kraft 1995 var kommunerna remissinstans till länsstyrelserna som fattade beslut om serveringstillstånd. Kommunerna hade kommunalt veto och kunde avslå en ansökan om serveringstillstånd utan att behöva motivera varför. Även senare fick kommunerna begränsa serveringstillstånden, om de kunde innebära olägenheter för bland annat

---

³ 17§ 8 kap Alkohollag (2010:1622) samt Proposition 2009/10:125 En ny alkohollag, s98

ordning och hälsa. Kommunerna behövde dock motivera avslagsbesluten och kommunens beslut kunde också överklagas till förvaltningsdomstolen.

Kommunerna fick i uppdrag att utarbeta alkoholpolitiska program med kriterierna för kommunernas bedömning⁴. Syftet var att tydliggöra vad som gällde i kommunen för de som ville ansöka om serveringstillstånd.

1.6 Olika myndigheters roll

Kommunerna utreder och beslutar om serveringstillstånd. Kommunerna utövar tillsammans med Polismyndigheten tillsyn över att alkohollagen och anslutande föreskrifter följs. Kommunen arbetar också förebyggande och med inre tillsyn av restauranger och andra verksamheter med serveringstillstånd så att tillståndshavare hela tiden uppfyller de krav som gällde för tillståndets meddelande. Om omständigheterna för någon tillståndshavare ändras kan de medföra att kommunen måste starta ett tillsynsärende och eventuellt meddela någon form av sanktion; erinran, varning eller i allvarigare fall återkallelse.

Länsstyrelsen är regional tillsynsmyndighet och har bland annat till uppgift att biträda kommunerna med råd och stöd i deras verksamhet samt utöva tillsyn över kommunernas tillståndsgivning och tillsyn. Länsstyrelsen anordnar också nätverksträffar för kommunernas alkoholhandläggare samt utbildningar för handläggare och beslutsfattare.

Folkhälsomyndigheten har till uppgift att utöva tillsyn på nationell nivå. Detta ska ske för att garantera att all försäljning av alkoholdrycker sker på ett ansvarsfullt sätt samt att lagar och bestämmelser på alkoholområdet följs. En metod för att säkerställa detta är bland annat genom att varje år genomföra en kontroll via restaurangrapporter. Folkhälsomyndigheten ger bland annat ut föreskrifter och allmänna råd, ansvarar för kunskapsproven för att säkerställa att kraven på tillståndshavares kunskap är lika i Sverige samt ansvarar för ett centralt register över samtliga serveringstillstånd.

---

⁴ Proposition 1994/95:89 Förslag till alkohollag s 61 ff, samt proposition 2000/01:97 Vissa ändringar i alkohollagen s 55 ff

2 Ansökan och handläggning

2.1 Kommunens informationsskyldighet

2.1.1 Rättsregel om kommunens informationsskyldighet

Enligt alkohollagen har kommunen en skyldighet att informera om vad som gäller enligt denna lag och anslutande författningar⁵.

2.1.2 Riktlinjer om kommunens informationsskyldighet

Detta dokument syftar till att klargöra och sprida information om vilka riktlinjer som tillämpas i Gnosjö kommun. Mer information finns att hämta på kommunens hemsida www.gnosjo.se. På hemsidan finns bland annat information om:

- Vilka handlingar som ska bifogas vid olika typer av serveringstillstånd. Detta finner ni som bilaga till respektive ansökningsblankett.
- Definition av ett slutet sällskap
- Folköl detaljhandel och servering
- Förslag på alkohol- och drogpolicy för gäster på restauranger med serveringstillstånd
- Förslag på alkohol- och drogpolicy för personal på restauranger med serveringstillstånd
- Information om kunskapsprov inför ansökan om serveringstillstånd
- Alkohollagen samt gällande riktlinjer för alkoholserving
- Information om Ansvarsfull alkoholserving (AAS)
- Blanketter för ansökan om olika typer av serveringstillstånd och blanketter för olika typer av anmälan
- Avgifter för ansökan om serveringstillstånd och tillsynsavgifter

---

⁵ 9§ 8 kap Alkohollag (2010:1622)

2.2 Olika typer av serveringstillstånd

Serveringstillstånd kan gälla året runt eller årligen under en viss period, så kallade stadigvarande serveringstillstånd. Serveringstillstånd kan även avse en enstaka tidsperiod (en sammanhängande period om längst två månader) eller ett enstaka tillfälle (exempelvis en dag eller en helg, max tre (3) dagar i följd), så kallade tillfälliga tillstånd.

För att ett sällskap ska räknas som slutet krävs medlemskapet är känt i god tid före arrangemanget och krav finns på minst ett gemensamt intresse eller annat tydligt samband mellan medlemmarna.

För dem som redan har stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten i Gnosjö kommun kan tillståndshavaren ansöka om följande:

- Tillfälligt utökad serveringstid
- Tillfälligt utökad serveringsyta

2.2.1 Servering till allmänheten krävs vid

- Servering till allmänheten (2§ 8 kap Alkohollag)
- Servering till allmänheten, gemensamt serveringsutrymme (14§ 2 st 8 kap Alkohollag)
- Trafikservering till allmänheten (1§ 8 kap Alkohollag)
- Pausservering (15§ 8 kap Alkohollag)
- Provsmakning egentillverkad alkoholdryck (7§ 8 kap Alkohollag)

2.2.2 Servering till slutet sällskap krävs vid

- Servering till slutna sällskap (2§ 8 kap Alkohollag)
- Servering till slutna sällskap – catering (4§ 8 kap Alkohollag)
- Trafikservering till slutna sällskap (1§ 8 kap Alkohollag)

2.2.3 När det inte krävs serveringstillstånd

Om vissa förutsättningar är uppfyllda kan servering av alkoholdrycker ske utan serveringstillstånd⁶. Förenklat kan sägas att serveringstillstånd inte krävs om serveringen:

- Avser ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer,
- Sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än inköp av dryckerna (självkostnadspris), samt
- Äger rum i en lokal där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker.

Alla tre punkter ska vara uppfyllda samtidigt. I annat fall behövs serveringstillstånd för servering av alkoholdrycker. Som ett exempel kan sägas att en förening planerar en medlemskväll där de önskar servera alkohol till medlemmarna. Föreningen har köpt in alkoholdrycker för 10 kronor per flaska och planerar att servera medlemmarna alkoholen till samma pris. Dessutom ska medlemmarna få betala en anmälningsavgift för att föreningen ska ha koll på vilka som kommer. I detta fall krävs ett serveringstillstånd eftersom det tillkommer en merkostnad för medlemmarna, anmälningsavgiften.

2.3 Ansökningsavgifter för serveringstillstånd

I ett cirkulär från Sveriges kommuner och Landsting finns mer information om tillstånds- och tillsynsavgifterna⁷.

Gnosjö kommuns aktuella ansöknings- och tillsynsavgifter finns på kommunens hemsida, www.gnosjo.se. Ansöknings- och tillsynsavgifterna grundar sig på självkostnadsprincipen och likställighetsprincipen och är fastställda av Kommunfullmäktige i Gnosjö kommun⁸.

---

⁶ 1a§ 8 kap Alkohollag (2010:1622)

⁷ Cirkulär 10:77 En ny alkohollag

⁸ 10§ 2 st 8 kap Alkohollag (2010:1622)

2.4 Handläggningstider vid ansökan och anmälan

2.4.1 Rättsregel angående handläggningstider

En kommun ska fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra (4) månader från det att en fullständig ansökan har inkommit till kommunen. En ansökan är fullständig då samtliga handlingar som efterfrågats vid ansökan har kommit kommunen till handa. Om det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet får handläggningstiden förlängas med högst fyra (4) månader. Kommunen ska informera sökanden om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut⁹.

2.4.2 Riktlinjer angående handläggningstider

Samhällsbyggnadsnämndens ambition är att varje ansökan ska handläggas så skyndsamt det är möjligt med hänsyn till omständigheterna. Alkoholförordningen anger den bortre tidsgränsen på fyra (4) månader som dock inte börjar löpa förrän ansökan är fullständig.

Som regel kan sägas att ärenden där serveringstillstånd beslutas av samhällsbyggnadsnämnden tar längre tid och ärenden där beslutet är delegerat till samhällsbyggnadschefen går fortare. Detta beror dels på att handläggningsarbetet för till exempel ett nytt stadigvarande serveringstillstånd är mer omfattande och tar längre tid än handläggningsarbetet för en ansökan om tillfälligt tillstånd samt att samhällsbyggnadsnämnden endast sammanträder en gång per månad. Under sommaren (juni - augusti) kan handläggningen ta lite längre tid än övriga årstider.

För att erhålla serveringstillstånd i tid till öppning eller det speciella eventet rekommenderar vi därför alla sökanden att vara ute i så god tid som möjligt.

Nedan följer en uppräkning på vilka serveringstillstånd som fattas av samhällsbyggnadsnämnden och vilka som fattas på delegation:

- Stadigvarande serveringstillstånd (till allmänheten, till slutet sällskap, catering till slutet sällskap, gemensamt serveringsutrymme och provsmakning vid tillverkningsställe) beslutas av samhällsbyggnadschef
- Tillfälliga serveringstillstånd (till allmänheten, till slutna sällskap, utökad serveringstid och utökad serveringsyta) beslutas av samhällsbyggnadschef

---

⁹ 5§ Alkoholförordningen (2010:1636)

Gnosjö kommuns målsättning är att beslut i nämnden ska fattas inom 6 veckor från att ansökan är fullständigt inkommen till kommunen. För tillfälliga tillstånd är målsättningen att beslut ska fattas inom 3 veckor.

När det gäller anmälningsärenden är det också bra att vara ute i så god tid som möjligt. Samtliga anmälningar behöver komma in till kommunen senast två (2) veckor i förväg, om inte annat anges nedan.

- Anmälan om lokal vid catering till slutet sällskap
- Anmälan om kryddning av snaps
- Anmälan om provsmakning
- Anmälan om serveringsansvariga (en (1) vecka i förväg)
- Anmälan om förändringar (exempelvis verksamhet påbörjas, läggs ned eller planerat avbrott i verksamheten, ombyggnad av serveringsställe eller om verksamheten förändras i sitt innehåll)
- Anmälan om betydande förändringar av ägarförhållanden (PBI-personer) ska anmälas i så god tid som möjligt, men helst fyra (4) veckor i förväg. Senast samma dag om förändringen inte har varit känd sedan tidigare.
- Anmälan om försäljning/servering av folköl

2.5 Hur en utredning om serveringstillstånd går till

Nedan följer en generaliserad tidsplan över hur en utredning om serveringstillstånd går till. Observera att tidsplanen kan förändras om det framkommer eller tillkommer nya uppgifter under handläggningens gång.

- Ansökan diarieförs och blir en allmän handling.
- Handläggningen påbörjas så snart ansökningsavgiften är betald, faktura skickas ut när ansökan inkommit till kommunen. Observera att ansökningsavgiften inte betalas tillbaka vid avslag eller om ansökan dras tillbaka.
- Remisser skickas ut till remissinstanserna, vilka tar ca 14 dagar på sig att avge sina yttranden.
- Eventuellt kunskapsprov genomförs hos alkoholhandläggaren. Observera att ansökan inte är komplett innan samtliga kunskapsprov är godkända.

När samtliga handlingar inkommit från sökanden och yttranden från samtliga remissinstanser inkommit sker följande:

- Handläggningen startar. Alkoholhandläggaren sammanställer yttranden, granskar handlingar, besöker serveringslokaler och kök samt för samtal med sökanden om olika frågor. Ibland behövs kompletteringar av handlingar.
- Informationen sammanställs i en utredning.
- Sökanden får del av utredningen för kommunikering. Rättning av eventuella fel görs.

Samhällsbyggnadschef har delegation på att fatta beslut i ärenden gällande alkohol och beslut om tillfälliga serveringstillstånd kan som regel fattas såhär långt.

Utredning för beslut som ska fattas av samhällsbyggnadsnämnden går vidare enligt nedan:

- Utredningen går vidare till samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott för presentation för politikerna och beslut tas om när ansökan ska upp till politisk prövning.
- Utskick av ansökan till samhällsbyggnadsnämndens ledamöter.
- Samhällsbyggnadsnämnden fattar beslut. När protokollet är justerat får sökanden del av beslutet.
- Tillståndsbevis sänds tillsammans med beslutshandlingar till sökanden, Folkhälsomyndigheten, Länsstyrelsen, Polismyndigheten, Skattekontoret i Värnamo och räddningstjänsten. Serveringstillståndet registreras i Folkhälsomyndighetens tillståndsregister via Internet.
- Samtliga handlingar arkiveras på Samhällsbyggnadsförvaltningen.

2.6 Remissyttranden

2.6.1 Rättsregel angående remissyttranden

Enligt alkohollagen ska kommunen hämta in Polismyndighetens yttrande vid en prövning av ett stadigvarande serveringstillstånd. Detta gäller både vid servering till allmänheten och vid servering till ett slutet sällskap. Kommunen ska också hämta in

Polismyndighetens yttrande vid en prövning av tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, om det inte rör sig om ett litet arrangemang¹⁰.

De lokaler som används för stadigvarande servering ska vara lämpliga ur brandsäkerhetssynpunkt¹¹. Brandsäkerheten kan också vara något som kommunen behöver beakta vid handläggningen av en ansökan om tillfälligt serveringstillstånd. Bestämmelser om brandskydd i övrigt finns i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

2.6.2 Riktlinjer angående remissyttranden

Yttranden från andra myndigheter är mycket viktiga vid tillståndsprövning och samhällsbyggnadsnämnden inhämtar regelmässigt uppgifter som framgår nedan:

- Vid alla stadigvarande tillstånd ska remiss skickas till polismyndigheten, räddningstjänsten, miljöenheten, skatteverket och kronofogdemyndigheten n.
- Vid utökade tillstånd ska remiss skickas till polismyndigheten, räddningstjänsten, skatteverket samt miljöenheten och kronofogdemyndigheten vid behov.
- Vid tillfälliga tillstånd till allmänheten ska remiss skickas till polismyndigheten, räddningstjänsten, miljöenheten, skatteverket samt kronofogdemyndigheten vid behov.
- Vid tillfälliga tillstånd till slutna sällskap ska remiss skickas till polismyndigheten, räddningstjänsten samt skatteverket och kronofogdemyndigheten vid behov.

2.6.3 Remissyttrandenas innehåll

2.6.3.1 Polismyndigheten

Om sökanden är lämplig att inneha alkoholserving, eventuella hinder av ordningskaraktär för den sökta verksamheten (till exempel närboendestörningar eller trafikstörningar) samt ställningstagande till sökt serveringstid.

Uppgifter efterfrågas om vandel (anmärkningar) mot sökande och personer medbetydande inflytande (PBI).

---

¹⁰ 11§ 8 kap Alkohollag (2010:1622)

¹¹ 16§ 8 kap Alkohollag (2010:1622)

2.6.3.2 Räddningstjänsten

Huruvida serveringsstället är lämpligt för sitt ändamål ur brandsäkerhetssynpunkt gällande utrymningsvägar, släckredskap, tillstånd för till exempel gasolhantering etcetera.

Räddningstjänsten kontrollerar även om lokalen har ett brandskydd som är anpassat för det personantal som verksamheten söker serveringstillstånd för.

2.6.3.3 Miljöenheten – samhällsbyggnadsförvaltningen

Om lokalen är registrerad som livsmedelsanläggning. Om besök har gjorts i restaurangen efter registrering och vad som eventuellt framkommit då. Om lagad mat kan tillhandahållas i tillräcklig omfattning i förhållande till restaurangens storlek. Andra eventuella hinder för den sökta verksamheten.

Om det föreligger risk för olägenheter på grund av serveringsställets läge eller på grund av den sökta serveringstiden (närboendestörningar).

2.6.3.4 Skatteverket

Om bolaget och dess företrädare har skött sin ekonomiska bokföring och deras skuldsituation. Uppgifter hämtas på Bolaget, sökande/ägare och PBI.

Bolagets innehav eller återkrav av F-skattsedel, AG-registrerad, moms-registrerad och hur ofta moms redovisas. Saldo på skattekontot, aktuella betalningsuppsmaningar, aktuell skatteskuld hos kronofogdemyndigheten, antal betalningsuppsmaningar, restförda skatteskulder, huruvida särskild självdeklaration lämnas, förseningsavgifter, redovisas 0 kr i moms, redovisas 0 kr i lön i skattedeklarationen och om inkomstdeklaration lämnas. Kontrollbesök och eventuella beslut om kontrolluppsgifter och eventuellt belopp.

Företrädarna för bolaget (ägare, styrelseledamöter, PBI): om de deklarerat de tre (3) senaste åren, inkomst av tjänst, över/underskott av näringsverksamhet och över/underskott av kapital. Om personen inte har deklarerat orsak till detta. Huruvida det föreligger någon skatteskuld hos kronofogdemyndigheten för indrivning och eventuellt belopp samt vilka fastigheter personen ägde 31 december föregående år.

2.6.3.5 Kronofogdemyndigheten

Om sökanden eller det bolag denne företräder har betalningsanmärkningar, har brutit i skyldighet att erlägga skatter eller sociala avgifter alternativt är föremål för exekutiva åtgärder. Finns det registreringar ska dessa redovisas.

2.6.3.6 Andra förvaltningar inom Gnosjö kommun

Om en ansökan gäller något som berör andra förvaltningars områden och expertis kan det vara relevant att de förvaltningarna får yttra sig i ärendet. Det kan gälla exempelvis ett tillfälligt serveringstillstånd i en idrottsanläggning då remiss kan skickas till teknik- och fritidsförvaltningen för att förvaltningen ska yttra sig om lämpligheten i att servering sker där. Ett annat exempel är att det vid en ansökan om serveringstillstånd i områden som är kända för problem med social utslagning eller missbruksproblem kan vara relevant att socialförvaltningen får yttra sig över lämpligheten i att servering sker i det området.

2.7 Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet och andra skäl

2.7.1 Rättsregel angående olägenheter

Enligt alkohollagen får kommunen vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller medföra särskild risk för människors hälsa¹².

2.7.2 Riktlinjer angående olägenheter

Remissinstansernas yttrande, främst från Polismyndigheten och miljöenheten, har stor betydelse. Nedan följer exempel på faktorer som påverkar utredning och beslut av serveringstillstånd:

2.7.2.1 Störningar för omgivningen (närboendestörningar)

Restauranger som ligger i bostadsområden ger ökad risk att störa nattvilan för närboende. Centralt belägna bostäder får dock räkna med någon mera störning än bostäder i rena bostadsområden.

2.7.2.2 Hög restaurangtäthet

Kan påverka den allmänna ordningen och laglydnaden om tätorten redan har många serveringstillstånd och det är styrkt att det inte finns underlag för fler serveringstillstånd i området kan serveringstillstånd vägras vid nyetablering. Även

---

¹² 17§ 8 kap Alkohollag (2010:1622)

frekvent förekomst av oordning och onykterhet som har anknytning till allt för stor nöjesverksamhet kan påverka om ytterligare serveringstillstånd kan beviljas.

2.7.2.3 Restaurangens inriktning

Samhällsbyggnadsnämnden kan vägra serveringstillstånd om restaurangen är allt för inriktad på alkoholförsäljning, till exempel ren pub verksamhet. Serveringstillstånd kan även vägras om restaurangens meny är allt för begränsad.

2.7.2.4 Kända geografiska problemområden

Serveringstillstånd kan även vägras i områden som är kända för problem med till exempel social utslagning och missbruksproblematik. På samma sätt kan serveringstillstånd vägras om restaurangen ligger i nära anslutning till boende för personer med alkoholberoende till exempel behandlingshem.

2.7.2.5 Ungdomshänsyn

Serveringstillstånd kan vägras om serveringen befaras öka konsumtionen av alkoholdrycker hos ungdomar. Så kan det vara om restaurangen är placerad i närheten av ungdomsgårdar, skolor och andra platser där ungdomar samlas. Samhällsbyggnadsnämndens uppfattning är att servering kan ske i lokaler som samutnyttjas, men endast på tider då det inte förekommer någon verksamhet riktad mot ungdomar i lokalen.

2.7.2.6 Idrottsanläggningar

Alkoholservering bör i allmänhet inte ske i idrottsanläggningar. Gnosjö kommuns uppfattning är att alkohol och idrott i princip inte hör ihop. Alkoholförsäljning bör inte heller finansiera idrottsverksamhet. Kommunens generella uppfattning är att alkohol inte ska förekomma i kommunala fritids- och idrottsanläggningar, i synnerhet när det pågår barn- och ungdomsverksamhet. Kommunen förespråkar emellertid inte ett absolut alkoholförbud på alla idrottsanläggningar utan en övergripande lämplighetsbedömning görs i varje enskilt fall. Det kan röra sig om exempelvis en konsert, en motortävling, jubileumsfest eller liknande och det inte pågår barn- och ungdomsverksamhet samt att det i övrigt bedöms som lämpligt.

2.7.2.7 Serveringstillstånd i livsmedelsbutik eller shoppingcentrum

Samma krav på riklig meny och avgränsad serveringsyta gäller som vid övrig servering.

2.7.2.8 Serveringstillstånd i anslutning till trafikleder

Försiktighet bör råda vid beviljande av serveringstillstånd i trafiknära serveringar. Alkohol och bilkörning hör inte ihop. Onykterhet och oordning är även olyckligt vid starkt trafikerade leder då det leder till uppenbara risker för olyckor.

2.8 Utbildning i ansvarsfull alkoholservering för serveringsansvariga

Gnosjö kommun anordnar i samarbete med Gislaved, Vaggeryd och Värnamo kommuner utbildning i ”Ansvarsfull alkoholservering” 1–2 ggr/år. Målgrupp är tillståndshavare, restaurangernas serveringspersonal och ordningsvakter. Dessa utbildningar brukar vara väldigt uppskattade av deltagarna då de känner sig tryggare på sin arbetsplats när de har fått en ordentlig utbildning gällande vilka rättigheter och skyldigheter de faktiskt har.

Samtliga personer som anmäls som serveringsansvariga till Gnosjö kommun rekommenderas ha genomgått utbildning i ansvarsfull alkoholservering eller att de i samband med anmälan till kommunen anmäls till det årets utbildningstillfälle. Detta är för att säkerställa att servering sker på ett sätt som upprätthåller ordningen även då tillståndshavaren inte är på plats. Att tillståndshavaren har kunskap om alkohollagen och dess regler är ett krav för att serveringstillstånd ska meddelas och visas genom att tillståndshavaren eller dess PBI genomför ett kunskapsprov. Det finns inget krav på att serveringspersonalen måste genomföra samma kunskapsprov.

Om serveringsansvariga inte genomgått utbildning i ansvarsfull alkoholservering eller inte genomgår utbildningen under året kommer det medföra en högre tillsynsavgift.

3 Riktlinjer för alkoholservering

Ett huvudmål för alkoholpolitiken är att begränsa överkonsumtion samt skadeverkningar till följd av alkohol och en alltför tidig alkoholdebut. Kravet på ordning och nykterhet har också en framskjuten plats i lagstiftningen. Både den som bedriver försäljning och den personal som medverkar vid försäljningen har ansvar för att ordning och nykterhet råder på serveringsstället. Onyktra gäster får inte ges tillträde till serveringsstället eller vistas där utan ska avvisas. Vid servering på serveringsstället får gästerna inte serveras alkoholdrycker i sådan omfattning att de blir störande eller onyktra. Serveringen ska alltså utövas på ett ansvarsfullt sätt.

Vid servering av folköl ska egentillsynen i huvudsak inriktas dels på att serveringen inte sker till underåriga eller till märkbart påverkade gäster dels på att det råder ordning och nykterhet på serveringsstället.¹³

3.1 Serveringstider

3.1.1 Rättsregler angående serveringstider

Bestämmelsen i alkohollagen om serveringstider syftar främst till att motverka olägenheter som onykterhet och oordning.¹⁴ Bestämmelsen om serveringstider är en viktig del av den svenska alkoholpolitiken och social hänsyn ska därför gå före affärsmässiga eller konkurrensmässiga hänsyn.¹⁵ Att en konkurrerande restaurang redan har fått längre serveringstid behöver därför inte motivera bifall till en annan ansökan.

När kommunen prövar en restaurangs serveringstid ska man beakta om serveringstiden kan medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller om den kan innebära särskild risk för människors hälsa.¹⁶ Skyddet för människors hälsa och intresset av att upprätthålla ordning, nykterhet och säkerhet ska alltså stå i förgrunden när kommunen prövar sena serveringstider.

3.1.2 Riktlinjer angående serveringstider

Samhällsbyggnadsnämndens policy är att serveringstillstånd kan beviljas, med den så kallade normaltiden, mellan klockan 11.00 - 01.00. Varje ansökan behandlas dock

---

¹³ 8§ 8 kap Alkohollag (2010:1622)

¹⁴ 19§ 8 kap Alkohollag (2010:1622)

¹⁵ Proposition 1994/95:89 Förslag till alkohollag s 97 ff

¹⁶ 17§ 8 kap Alkohollag (2010:1622)

individuellt vad gäller serveringstider och Polismyndighetens och miljöavdelningens yttranden har mycket stor betydelse. Faktorer som påverkar kommunens ställningstagande är bland annat:

- Risken för närboendestörningar vid sena serveringstider
- Forskning stöder uppfattningen att förlängt öppethållande ger ökad konsumtion av alkoholdrycker som i sin tur ger ökat våld
- Om remissinstanserna och samhällsbyggnadsnämnden ställer sig positiva till längre öppethållande kan beslut beviljas under en prövotid med efterföljande utvärdering. Beslutet kan även vara förenat med villkor om till exempel extra vakter eller bordsservering.

3.1.3 Tillfälligt utökad serveringstid

Kommunen kan fatta beslut om tillfälligt utökad serveringstid för restaurangverksamhet med stadigvarande serveringstillstånd i Gnosjö kommun. Denna möjlighet kan utnyttjas av sökanden vid helger och evenemang som bedöms som lämpliga och seriösa ur kommunal synpunkt. Vidare krävs för meddelande av tillfälligt utökad serveringstid att remissinstanserna inte befarar olägenheter ifråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa. Risken för närboendestörningar har alltid stor betydelse vid beslut om tillfälligt utökad serveringstid.

Betydande vikt läggs alltid vid Polismyndighetens och samhällsbyggnadsförvaltningens yttranden. Varje ansökan om tillfälligt utökad serveringstid bedöms utifrån de omständigheter som föreligger i det enskilda fallet. Att en restaurang tidigare meddelats tillfälligt utökad serveringstid innebär inte automatiskt att samma restaurang kan meddelas tillfälligt utökad serveringstid igen. Inte heller kan en sökande som fått avslag på sin ansökan hänvisa till att en annan sökande fått tillfälligt utökad serveringstid. Villkor om extra vakter förekommer vanligen vid tillfälligt utökad serveringstid till allmänheten.

Serveringstid för slutna sällskap beslutas normalt efter en något mindre restriktiv bedömning. För servering under arbetsveckor är bedömningen dock restriktiv även vid servering till slutet sällskap på grund av risken för närboendestörningar. Även i dessa fall har Polismyndighetens och samhällsbyggnadsförvaltningens yttranden stor betydelse.

3.2 Serveringsyta

3.2.1 Rättsregel angående serveringsyta

Enligt alkohollagen ska ett serveringstillstånd avse ett visst avgränsat utrymme.¹⁷ Detta utrymme kan vara en serveringslokal eller annat serveringsutrymme. Med serveringslokal avses exempelvis matsalen eller dansgolvet i en restaurang och med annat serveringsutrymme avses exempelvis en uteservering. När en sökande lämnar in sin ansökan ska därför de serveringsytor som önskas uppges. Detta ska visas både på ansökningsblanketten och genom att en planritning lämnas in.

Observera att alla serveringsytor måste vara överblickbara för serveringspersonalen.¹⁸ Det innebär att ytor som köket, omklädningsrum eller loger, toaletter och liknande ytor aldrig kan omfattas av ett serveringstillstånd. Om det bedöms att en serveringsyta är svår att överblicka för serveringspersonalen kan serveringstillstånd villkoras med att servering endast får ske genom bordsservering eller med att serveringspersonal hela tiden måste cirkulera i lokalen.

3.2.2 Uteservering

En uteservering måste finnas i direkt anslutning till serveringsstället eller i dess omedelbara närhet. Kommunen kan vid tillståndsgivningen besluta om kortare serveringstider på en uteservering än inomhus. Vid ett beslut om serveringstillstånd kan kommunen även villkora tiderna för när uteserveringen ska vara utrymd. Anledningen är att verksamheten inte får störa omgivningen, till exempel de närboende. Om kommunen inte har villkorat tillståndet med en särskild utrymningstid för uteserveringen gäller serveringsställets utrymningstid, det vill säga 30 minuter efter den serveringstid som gäller för serveringsstället i övrigt.

3.2.2.1 Riktlinjer angående uteservering

3.2.2.1.1 Tider för uteservering

Den vedertagna serveringsperioden för uteserveringar i Gnosjö kommun är från 1 april till 31 oktober årligen. Avvikelse för speciell verksamhet kan förekomma. Samhällsbyggnadsnämnden uppfattning är att extra vikt ska läggas vid bedömningen av serveringstid utomhus. Utgångspunkten är att serveringstid utomhus kan beviljas mellan klockan 11.00 – 24.00. Varje ansökan behandlas dock individuellt och Polismyndighetens och samhällsbyggnadsförvaltningens yttranden har mycket stor

---

¹⁷ 14§ 1 st 8 kap Alkohollag(2010:1622)

¹⁸ Proposition 2009/10:125 En ny alkohollag, s. 105

betydelse. Risken för närboendestörningar har alltid stor betydelse vid beslut om serveringstid utomhus. Centralt belägna bostäder får dock räkna med någon mera störning än bostäder i rena bostadsområden.

3.2.2.1.2 Uteserveringens utformning

En uteservering ska omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Avgränsningen består vanligen av väl förankrat staket med en öppning. Observera att räddningstjänsten kan ha synpunkter angående staketets höjd och antalet öppningar på grund av brandsäkerheten. Uteserveringen ska placeras i direkt anslutning till restaurangen eller i dess omedelbara närhet. Uteserveringen ska vara överblickbar inifrån restaurangen, i annat fall kan bordsservering ställas som villkor. Antalet sittplatser på uteserveringen ska vara anpassat till dess storlek och det antal personer som räddningstjänsten godkänt uteserveringen för.

Vidare ska en uteservering vara tillgänglig för alla, även för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Uteserveringen ska vara enkel och inordna sig i karaktären på omgivande hus. Uteserveringarna ska uppfattas som en del i gaturummet och därför förordas parasoller eller fritt hängande markiser. Markiser ska inordnas i husens fasader och gavel ska vara öppen. Traditionella väggar får inte förekomma. Den lägsta höjd som tillåts för parasollers eller markisers underkant är 2,20 meter över mark.

3.2.2.1.3 Markupplåtelse

När fastighetsägaren upplåter marken, krävs att avtal upprättas om rätt att disponera marken för uteservering. Om uteserveringen är belägen på kommunens mark ska kontrakt upprättas med teknik- och fritidsförvaltningen. Uteservering på allmän plats kräver också tillstånd från Polismyndigheten.

3.2.2.1.4 Behov av bygglov

Att avgränsa uteserveringen med ett staket, inte högre än 1,2 meter ovanför omgivande mark, och lägga trätrall direkt på mark är normalt inte bygglovspliktigt. Sökande ansvarar själv för kontakten med samhällsbyggnadsförvaltningen om frågor angående eventuellt bygglov för uppförande av uteservering.

3.3 Införselbud av alkoholdryck på serveringsställe

Enligt alkohollagen finns vissa begränsningar gällande förtäring av och förvaring av alkoholdrycker på serveringsställen.¹⁹ På ett serveringsställe får ingen dricka eller tillåtas dricka någon annan alkoholdryck än de alkoholdrycker som serverats i

---

¹⁹ 24§ 8 kap Alkohollag (2010:1622)

enlighet med serveringstillståndet.²⁰ På ett serveringsställe där alkoholdrycker inte får serveras eller i en lokal som yrkesmässigt upplåts för anordnande av sammankomster i slutna sällskap vid vilka mat eller dryck tillhandahålls av innehavaren eller dennes försorg får alkoholdrycker inte drickas eller tillåtas drickas.²¹ Om alkoholdrycker inte får serveras på ett serveringsställe får alkoholdrycker heller inte förvaras på serveringsstället eller dit tillhörande utrymmen.²² Dessa förbud gäller dock inte för folköl.

Regeln som säger att ingen får dricka eller tillåtas dricka någon annan alkoholdryck än den som serveras i enlighet med serveringstillståndet innebär att gäster inte får ta med sin egen alkoholdryck och dricka på ett serveringsställe. Vidare innebär samma regel att en tillståndshavare som har serveringstillstånd för öl och vin inte får servera spritdryck eller andra jästa alkoholdrycker på sitt serveringsställe. Regeln som säger att alkoholdrycker som inte får serveras på ett serveringsställe inte heller får förvaras där innebär att en tillståndshavare inte får förvara alkoholdrycker åt någon annan på sitt serveringsställe.

Sammantaget innebär dessa regler att gäster inte bör tillåtas att ta med egen alkoholdryck in på serveringsstället, även om dessa drycker inte är avsedda att drickas på serveringsstället.²³ Detta är det så kallade införselförbudet – alkoholdrycker som inte köpts in på serveringstillståndet får inte finnas på serveringsstället.

3.4 Gemensamt serveringsutrymme

3.4.1 Rättsregel angående gemensamt serveringsutrymme

I alkohollagen ges möjlighet för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme.²⁴ Det innebär att ett särskilt tillstånd kan beviljas för att servera alkoholdrycker på samma yta. En förutsättning för ett gemensamt serveringsutrymme är att samtliga sökanden har ett varsitt serveringstillstånd för sin verksamhet. Särskilda villkor kan meddelas i samband med beslutet om tillstånd för ett gemensamt serveringsutrymme.

---

²⁰ 24§ 1 st 8 kap Alkohollag (2010:1622)

²¹ 24§ 2 st 8 kap Alkohollag (2010:1622)

²² 24§ 3 st 8 kap Alkohollag (2010:1622)

²³ Se exempelvis kammarrättens dom Mål nr. 2012–1724, där ett bolag meddelades en varning för att vid två tillfällen ha förvarat gästers alkoholdryck på serveringsstället.

²⁴ 14§ 2 st 8 kap Alkohollag (2010:1622)

3.4.2 Riktlinjer angående gemensamt serveringsutrymme

Gemensamt serveringsutrymme kan förekomma till exempel vid festivaler och i köpcentrum på så kallade mattorg. Vid ansökan gäller att:

- Varje restaurang ska ha ett eget serveringstillstånd med den sökta serveringstiden, det är dock möjligt att ansöka om eget serveringstillstånd samtidigt med en gemensam ansökan
- Alla tillståndshavare ska ansöka tillsammans om gemensamt serveringsutrymme
- Serveringsytan ska vara avgränsad från omgivningen med staket eller annan avskärmning samt vara överblickbar för all serveringspersonal
- Den serveringstid som samtliga deltagande tillståndshavare har är vanligen den som beviljas för det gemensamma serveringsutrymmet
- Vid behov kan kommunen komma att besluta om ordningsvakter och/eller bordsservering
- Tillståndshavarna ansvarar gemensamt för att ordning och nykterhet råder
- Vid överträdelser av alkohollagen eller andra gällande föreskrifter på området kan kommunen återkalla ett tillstånd för gemensamt serveringsutrymme även om man inte kan fastställa vilken av tillståndshavarna som är ansvarig för överträdelsen

3.5 Lokalens lämplighet i brandsäkerhetssynpunkt

3.5.1 Rättsregel angående lokalens lämplighet

Enligt alkohollagen ska en lokal som används för stadigvarande servering av alkoholdrycker till allmänheten eller för stadigvarande servering av alkoholdrycker till slutet sällskap vara lämpliga från brandsäkerhetssynpunkt. Detta innebär att stadigvarande serveringstillstånd inte kan meddelas utan att kommunen fått upplysningar från den sökande om brandskyddet för lokalen.²⁵

---

²⁵ 16§ 8 kap Alkohollag (2010:1622)

3.5.2 Riktlinjer angående lokalens lämplighet

Det är den sökande som ansvarar för brandskyddet för den lokal som serveringstillstånd söks för. Den information om brandskyddet som kommunen behöver få in gäller allt från utrymningsvägar till släckredskap och att brandskyddet är anpassat för det personantal som sökande vill kunna servera på samma gång i lokalen.

Alkoholhandläggare samarbetar med räddningstjänsten för att säkerställa att den dokumentation om brandskyddet som sökanden lämnar in vid ansökan om serveringstillstånd motsvarar ett lämpligt brandskydd för den verksamhet som sökanden avser bedriva i lokalen. Räddningstjänsten gör även besök i lokalen för att på plats kunna bedöma brandskyddet. Detta besök kan inte alltid ske i samband med en ansökan om serveringstillstånd varför det är mycket viktigt att sökanden är noggrann i sin beskrivning av brandskyddet och att brandskyddet på plats i lokalen överensstämmer med det som beskrivs i dokumentationen.

Om det vid ett besök från räddningstjänsten efter meddelat serveringstillstånd skulle visa sig att brandskyddet i lokalen inte motsvarar den inlämnade dokumentationen kan alkoholhandläggaren behöva vidta åtgärder mot tillståndshavaren. De åtgärder som kan komma i fråga är erinran (en formell tillsägelse), en varning eller återkallelse av serveringstillståndet och vilken form det blir beror på hur allvarliga bristerna i brandskyddet är.

4 Ordning och nykterhet

4.1 Rättsregel angående ordning och nykterhet

Allmänna bestämmelser om försäljning finns i 3 kapitlet i alkohollagen och bestämmelser om servering av alkoholdrycker finns i 8 kapitlet alkohollagen. I alkohollagen anges att försäljning kallas servering om drycken ska förtäras på stället.²⁶ Bestämmelserna i 3 kapitlet om försäljning är därför tillämpliga även vid servering.

I alkohollagen framgår att det är viktigt att se till att hålla ordning där man säljer och serverar alkoholdrycker.²⁷ Enligt lagen ska skador i möjligaste mån förhindras vid försäljning och den som säljer alkoholdrycker ska se till att det råder ordning och

---

²⁶ 11§ 2 st 1 kap Alkohollag (2010:1622)

²⁷ 5§ 3 kap och 20§ 8 kap Alkohollag (2010:1622)

nykterhet på försäljningsstället. Personalen på serveringsstället ska vid servering se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks.

4.2 Riktlinjer angående ordning och nykterhet

Servering av alkoholdrycker ska vara ansvarsfull och präglas av måttfullhet. Fokus är återhållsamhet vid servering, att skadeverkningar av alkohol ska förhindras samt att kravet på ordning och nykterhet gäller såväl på serveringsstället som i dess direkta närhet. Även övrig oordning som inte är direkt orsakad av alkoholförtäring ska undvikas.

Tillsynsverksamheten i dess olika delar syftar till kontroll över alkoholserveringen.

Restriktiv bedömning av tillstånd för servering av spritdrycker till slutna sällskap när sökanden är en förening eller privatperson på grund av att dessa oftast har mindre erfarenhet av servering.

Försäljning och servering av större mängder alkohol till en person eller en grupp ska undvikas. Hela flaskor med spritdrycker, ölhinkar, shotsbrickor, bärbrickor vid fatölsförsäljning med mera får endast förekomma vid bordsservering med serveringspersonal närvarande.

Samhällsbyggnadsnämnden kan besluta om att servering endast kan ske i form av bordsservering.

Behov av internpolicy: Alla restauranger med serveringstillstånd bör ta fram klara nedskrivna riktlinjer både för sina gäster och för sin personal. Där ska klart framgå vad som gäller. Exempel på policy finns utlagd på Gnosjö kommuns hemsida.

Krav på kunskap i alkohollagen för serveringspersonal: För att serveringspersonal ska kunna servera alkohol på ett enligt alkohollagen ansvarsfullt sätt behöver de utbildning. Det är tillståndshavarens/arbetsgivarens ansvar att personalen har tillräckliga kunskaper. Samhällsbyggnadsnämnden erbjuder i samarbete med GGVV kommunerna utbildning i Ansvarsfull alkoholservering (AAS).

4.3 Berusningsnivåer

Märkbart påverkade personer får inte serveras alkohol och ska avvisas från serveringsstället, under förutsättning att detta kan ske utan fara för personens hälsa. Berusning delas in i sex olika nivåer:

- **Nykter**

- **Salongsberusad**
Kännetecknas av att personen uppvisar upprymdhet, minskade hämningar, lättare att prata, yvigare rörelser, sämre reaktion och högre röstläge
- **Märkbart påverkad**
Kännetecknas av att personen får svårt att fästa blicken, hängande ögonlock, högljudd och stör andra gäster. Personen kan bli överdrivet självsäker, fumlig och få svårt att greppa saker eller uppfatta budskap. Personen kan också slumra till.
- **Kraftigt berusad**
Kännetecknas av att personen talar sluddrigt och oförståeligt utan en röd tråd. Personen somnar och kan vara svår att väcka. Personen agerar förvirrat och har svårt att kontrollera sina känslor. Personen har svårt att gå stadigt och måste hålla i sig för att inte ramla. Personen kräks
- **Medvetlös**
Personen uppfattar inte vad som händer och sker
- **Dödlig alkoholförgiftning**
Personen är avliden.

4.4 Villkor vid meddelande om serveringstillstånd

4.4.1 Rättsregler angående villkor

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer kan en kommun när den meddelar tillstånd också meddela olika slags villkor. Syftet är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar. Villkoren kan alltså endast meddelas vid beslut om serveringstillstånd. Dit räknas också beslut om utökning av ett gällande tillstånd, till exempel utökad serveringstid och utökning av serveringsytan. Villkoren får inte vara generella utan behovet av olika villkor ska bedömas i varje enskilt fall. Kommunen kan däremot i sina riktlinjer beskriva under vilka förutsättningar ett beslut kan komma att villkoras.

4.4.2 Riktlinjer angående villkor

Exempel på vad villkoren kan avse:

- **Ordningsvakter**
Villkor om förordnade ordningsvakter är vanligt vid sena serveringstider.

- **Antal gäster på serveringsstället**
Fastställs av räddningstjänsten. Detta görs dels vid yttrande i samband med ansökan om serveringstillstånd och vid ombyggnad av lokaler.
- **Bordsservering**
Villkor om bordsservering alternativt att serveringspersonal ska cirkulera på serveringsytan kan användas när uppsikten över serveringslokalen eller uteserveringen är begränsad.
- **Utbildning för personal**
Tillståndshavaren har ansvar för att serveringspersonalen har kunskap i alkohollagen. Kursen Ansvarsfull alkoholservering AAS eller motsvarande erbjuds samtliga tillståndshavare varje år och det rekommenderas att samtliga serveringsansvariga och gärna även annan serveringspersonal genomgår denna kurs regelbundet.
- **Särskild säkerhetsutrustning**
Villkor om särskild säkerhetsutrustning på serveringsstället vid sen serveringstid kan förekomma i särskilda fall.
- **Redovisning av försäljning**
Villkor om särredovisning av all försäljning av mat, dryck samt försåld volym av alkoholdrycker ställs vanligen vid tillfällig servering till allmänheten. Utöver särredovisningen kan kommunen kräva att en kopia av kassarapporten lämnas senast en (1) månad efter arrangemang. Detta görs som ett led i den inre tillsynen.

4.5 Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten och slutet sällskap

4.5.1 Rättsregel angående tillfälliga serveringstillstånd

Enligt alkohollagen kan ett serveringstillstånd meddelas för servering till allmänheten eller slutet sällskap. Tillståndet kan vara stadigvarande eller avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle.²⁸

---

²⁸ 21 8 kap Alkohollag (2010:1622)

4.5.2 Riktlinjer angående tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten

Servering till evenemang som vänder sig till allmänheten, till exempel pausservering vid teater, festivaler (öltält) eller provsmakning till allmänheten.

Prövning av ansökan: tillstånd bör endast meddelas om serveringen ingår som en del i ett större arrangemang som i sig är seriöst.

I möjligaste mån ska tillfälliga tillstånd till allmänheten knytas till restauranger som har stadigvarande serveringstillstånd eller till personer som har omfattande erfarenhet av serveringsverksamhet. Om så inte är fallet krävs att kunskap i alkohollagen visas genom Folkhälsomyndighetens kunskapsprov.

Vid denna typ av servering bör servering av spritdrycker medges endast undantagsvis. Yttranden från Polismyndigheten och räddningstjänst med flera har stor betydelse.

Ett etablerat restaurangföretag kan ha serveringar till allmänheten på en rad olika platser under ett år. Blir det många serveringar i samma lokal bör det övervägas om det istället är möjligt att ansöka om ett stadigvarande serveringstillstånd.

Antal dagar: Ett tillfälligt evenemang, exempelvis en festival, får pågå i maximalt en helg. Ett tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten kan också avse en period, från fyra (4) dagar upp till två (2) månader.

Vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten görs en omfattande utredning eftersom det ofta sker servering till ett stort antal personer.

4.5.3 Riktlinjer angående tillfälliga serveringstillstånd till slutet sällskap

Med ett slutet sällskap avses en begränsad krets av personer som har någon form av gemensamt intresse, såsom en förening eller annan sammanslutning där alkoholserving endast är ett komplement till den övriga verksamheten och vanligen förekommer vid enstaka tillfällen. Vid varje tillfälle då alkoholserving till slutet sällskap sker, ska arrangören i förväg veta vilka personer som deltar. Gästlista ska kunna uppvisas.

Under pågående tillställning får serveringslokalen inte vara öppen för gäster som i förväg inte har anmält sig. Gäster får därför inte ges möjlighet att lösa medlemskap i dörren. Tillfälligt serveringstillstånd för slutna sällskap kan även meddelas till företag för servering vid personalfester eller liknande.

Annonsering av arrangemanget till allmänheten får inte ske, men får förekomma till medlemmar i en förening. Flera slutna sällskap tillsammans kan aldrig utgöra ett slutet sällskap.

Prövning av ansökan: tillstånd bör endast meddelas om serveringen ingår som en del i ett större arrangemang som i sig är seriöst. En något enklare utredning utförs

Kunskap i alkohollagen krävs, vilket visas genom kunskapsprov.

Yttranden från Polismyndigheten och räddningstjänst begärs. Eventuellt begärs även yttrande från Skatteverket och Kronofogdemyndigheten.

Om samma sökande ansöker om tillfälliga serveringstillstånd till slutet sällskap flera gånger per år, flera år i följd bör sökanden överväga att istället ansöka om ett stadigvarande serveringstillstånd till slutet sällskap.

5 Kommunens tillsynsverksamhet

5.1 Olika typer av tillsyn

5.1.1 Rättsregel angående tillsynsverksamhet

Kommunens tillsynsansvar för områdena servering av alkoholdrycker och marknadsföring av alkoholdrycker framgår av 9 kapitlet 2 och 3 § alkohollagen.

5.1.2 Riktlinjer angående tillsynsverksamhet

Gnosjö kommun har en politiskt förankrad tillsynsplan som beskriver kommunens planerade tillsynsarbete under året mer detaljerat. Nedan följer huvuddragen för olika sätt att arbeta med tillsyn:

5.1.2.1 Förebyggande tillsyn

Det är kommunens arbete med information och utbildning, exempelvis utbildningar i Ansvarsfull alkoholserving, informationsmöten med branschen och nätverksmöten mellan myndigheter och branschen. Det är också kommunens arbete med att sprida kunskaper om hur alkohollagen ska omsättas i det praktiska arbetet på serveringsstället. Kommunen bör dock inte uppträda som konsult eller ge förhandsbesked om hur en tillståndshavare ska agera i specifika ärenden.

5.1.2.2 Inre tillsyn

Det innebär att kommunen arbetar med att granska om den som har provsmaknings- eller serveringstillstånd fortfarande uppfyller alkohollagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. Granskningen sker ofta med hjälp av andra myndigheter som Polismyndigheten, Skatteverket och Kronofogden. Den inre tillsynen är administrativ och sker med stöd av remisser och underrättelser mellan myndigheterna.

Alkoholhandläggaren i Gnosjö kommun genomför regelmässigt inre tillsyn 2 gånger/år (februari och augusti) då uppgifter från Polismyndigheten, Kronofogdemyndigheten och Skatteverket hämtas med remisser. 1 gång per år hämtas även uppgifter från räddningstjänsten gällande serveringsställets lämplighet utifrån brandsäkerhetssynpunkt samt rekommenderat personantal.

5.1.2.3 Yttre tillsyn

Det är då kommunen besöker serveringsstället under pågående verksamhet, framför allt under kvällar och nätter för att kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med alkohollagen.

Tillsyn kan även ske genom så kallad samordnad tillsyn, vilket innebär att kommunen tillsammans med myndigheter som Polismyndigheten, Skatteverket och räddningstjänsten gör gemensam tillsyn på serveringsstället. Antalet tillsynsbesök beror på den verksamhet restaurangen har. Nöjesställen får fler besök än mer renodlade matrestauranger. Inkommer tips och anmälningar samt om tillsynsärenden pågår kan det bli extra besök. Besöken kan utföras av alkoholhandläggare i sällskap med tjänsteman från Gnosjö kommun. Sedan 2016 finns ett samverkansavtal med Värnamo kommun som har hand om både handläggning och tillsyn i Gnosjö kommun.

Vidare finns ett avtal mellan Värnamo och Gislaveds kommun om ett samarbete mellan alkoholhandläggarna vid tillsynsbesök. Tillsynsbesöken kan vara anonyma.

Utöver den tillsyn som görs enligt alkohollagen har räddningstjänsten möjlighet att genomföra tillsyn över brandskyddet i lokalen enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Detta kan ske av räddningstjänsten själva eller vid en så kallad samordnad tillsyn med alkoholhandläggare.

Inre och yttre tillsyn kan leda till att ett tillsynsärende öppnas och att förnyade remisser skickas till de berörda myndigheterna. Det kan också leda till förslag om sanktionsåtgärder.

Om en utredning inleds ska kommunen avsluta ärendet med ett beslut. En genomförd tillsyn ska dokumenteras och avslutas. De uppgifter som har framkommit med anledning av tillsynen ska kommuniceras med tillståndshavaren.

Kommunen och Polismyndigheten har gemensamt tillsynsansvar över alkoholserveringen (yttre tillsyn). Vid tillsyn tittas bland annat på följande:

- Att servering av alkoholdrycker sker med återhållsamhet (ingen överservering)
- Märkbart påverkade personer ska inte serveras. Om de är störande ska de avvisas från restaurangen
- Att servering av alkoholdrycker inte sker till personer under 18 år
- Att ingen servering sker utan/utöver tillstånd
- Att lagad mat tillhandahålls i tillräcklig omfattning. Efter klockan 23.00 får matutbudet begränsas något
- Att lättdrycker finns i tillräcklig omfattning. Läsk och bordsvatten är inte tillräckligt
- Att ordningen är god i och utanför serveringslokalen och att ingen alkohol förs in eller ut från serveringsstället
- Serveringsansvarig personal ska alltid finnas tillgänglig på serveringsstället
- Bara anställda av tillståndshavaren eller personer som är inhyrda av ett bemanningsföretag får arbeta som köks- eller serveringspersonal. Samtliga anställda ska finnas i personalliggaren
- Olämplig prissättning av alkohol. Mängdrabatt på alkohol, till exempel ”2 till priset av 1” är inte tillåten. Sedvanlig ”Happy Hour” där priset på alkoholdrycker, lättdrycker och mat sänks under en begränsad tid på dagen är dock tillåten
- Att ingen oanmäld ombyggnation av serveringsstället har skett. All ombyggnad ska anmälas i förhand till alkoholhandläggare och godkännas av räddningstjänsten när det är klart
- Att restaurangen har tillräckligt antal sittplatser
- Att det fastställda maximala personantalet som lokalen har serveringstillstånd för inte överskrids
- Att bokföringsrutiner fungerar
- Ifrågasatt efterlevnad av annan lagstiftning, till exempel kassaregisterlagen och marknadsföringslagen

5.2 Tillsynsavgifter för serveringstillstånd

5.2.1 Rättsregel angående tillsynsavgifter för serveringstillstånd

Kommunen har enligt alkohollagen rätt att ta ut avgifter för tillsyn av den som har provsmaknings- eller serveringstillstånd.²⁹ Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras närmare i kommunallagen (2017:725).

5.2.2 Riktlinje angående tillsynsavgifter för serveringstillstånd

Gnosjö kommuns aktuella ansöknings- och tillsynsavgifter finns på kommunens hemsida, www.gnosjo.se. Ansöknings- och tillsynsavgifterna grundar sig på självkostnadsprincipen och likställighetsprincipen och är fastställd av Kommunfullmäktige i Gnosjö kommun.³⁰

---

²⁹ 10§ 8 kap Alkohollag (2010:1622)

³⁰ 10§ 3 st 8 kap Alkohollag (2010:1622)